

Det danske sprogs overlevelse

Det danske sprog bliver ofte beskyldt for at indeholde alt for mange engelsk ord, og det er et stort problem - åbenbart. Det er klart, at der er rigtig meget identitet i det danske sprog, når man er født og opvokset i Danmark, og det er jo også det sprog, som vi kommunikerer på. Men det danske sprog har altid været meget influeret af andre sprog, først og fremmest tysk, og i de senere år har det altså været rigtig meget engelsk. Hvis vi går 500 år tilbage i tiden, vil vi sikkert ikke kunne forstå, hvad de sagde dengang, selv om de ville mene, at de talte et ægte dansk sprog. Det er helt naturligt, at engelsk vinder så meget indpas i disse år, for rigtig mange både unge og ældre vil gerne være en del af den store verden, hvor vi kan kommunikere med hinanden, og det er altså noget nemmere, når vi har et anerkendt sprog, som rigtig mange kan. Derfor er det også helt naturligt, at en hel del ord vil komme over i det danske sprog og blive brugt aktivt. For ca. 1200 år siden besatte danskerne store områder af England, og man regner med, at ca. 5-6% af alle engelske ord i dag stammer fra det danske sprog. Så der har altså været en stor påvirkning af det engelske sprog fra dansk, som har været med til at udvikle det engelske sprog til det, det er i dag. I dag er det så lige omvendt, at det er engelsk, der påvirker dansk.

Ifølge Morten Holm-Nielsen, som er tekstforfatter og satiriker, så fylder det engelske sprog mere og mere i danskernes talesprog, og årsagen er bl.a. det store udbud af amerikansk underholdning efter 2. Verdenskrig og internettets store udbredelse i de senere år.

Morten Holm-Nielsen vil gerne have en kvalificeret diskussion om, hvor meget det engelske sprog skal fylde i det danske sprog og mener, at folk ureflekteret importerer engelske ord, som der allerede er gode danske ord for.

Desuden mener han, at det danske sprog er en stor del af den danske kultur, og ved for meget brug af engelske ord vil der ske en polarisering mellem folk som er for at brugen af engelske ord og dem der støtter op om de danske ord.

Han er dog ikke interesseret i, at der skal bygges sproglige mure, som der fx er sket i Norge, hvor man har direkte oversat engelske udtryk, hvorimod han ønsker at der kan findes en sund balance mellem import af engelsk og bevarelse og genopfindelse af dansk.

Sproget som Morten Holm-Nielsen skriver i, er let at forstå for de fleste, og det kræver ikke, at man har et specielt forkundskab til emnet som f.eks., at man er fagperson inden for dansk sprog.

Han stiller flere spørgsmål i sin tekst til læseren, men som han også selv giver delvis svar på, og på den måde kommer spørgsmålene til at virke som et retorisk virkemiddel, da læseren kan blive lidt forundret og stoppe op i sin læsning f.eks. ”Men hov. Hvad er det, jeg hører?” og så kommer han efterfølgende selv med et gæt på et svar.

Men han bruger også en hel del humor eller ironi i sin tekst. F.eks. omtaler han sig selv som en gnaven gammel mand, der sidder i cardigan og nipper til sin cognac og er vrissen over sprogets forfald. Denne brug af humor og ironi betyder, at læseren måske bedre kan identificere sig med Morten Holm-Nielsen, fordi han dermed ikke kommer til at fremstå som alt for alvorlig og seriøs. Desuden gør han grin med Norges forsøg på at passe på det norske sprog ved at nævne nogle jokes omkring brug af norske ord i stedet for engelske. Dette får den effekt, at vi som læsere ikke skal tro, at han ønsker, at vi skal gå til yderlighederne, og at de tiltag der evt. skal tages, ikke skal være alt for voldsomme.

Til at underbygge sit synspunkt omkring brugen af engelske ord i stedet for danske, bruger han som argumentation en hel del logos til at forklare, hvorfor engelsk har vundet så meget indpas, f.eks. at amerikansk/engelsk er blevet synonymt med noget smart og moderne og med internettets opståen er påvirkningen fra engelsk blevet enormt massiv. Men han gør også brug af påstand uden belæg, f.eks. hvor han skriver, at der vil ske en polarisering mellem folk, hvis vi bruger flere og flere engelske ord.

I artiklen skrevet d. 17.01.2019 af journalist Morten Mikkelsen fra Kristelig Dagblad *Intet Brexit her: Engelsk invaderer det danske sprog* fremgår det ifølge Henrik Gottlieb, der er sprogforsker og lektor ved institut for engelsk, germansk og romansk på Københavns Universitet, at det danske sprog har lånt ca. 12.000 ord fra det engelske sprog, og det svarer til ca. 10 procent af hele det danske ordforråd, og rigtig mange af disse ord vil vi slet ikke kunne undvære i det danske sprog. Han skriver desuden, at det er ganske få at disse ord, der egentlig giver anledning til irritation – og det er mest, når man bruger oversmarte engelske udtryk i stedet for danske.

I artiklen mener Lise Bostrup, der er formand for Den Danske Sprogkreds samt uddannet fra universitetet i engelsk og tysk, at danskerne er alt for tilbøjelige til ukritisk at tage engelske ord til sig uden at oversætte dem til dansk, som f.eks. ”brainstorm” til ”tankemylder”. Desuden irriterer det hende, hvis der bruges engelske ord, som der i forvejen findes udmærkede danske ord for som ”sale” og ”offer” i stedet for ”udsalg” og ”tilbud”.

Henrik Gottlieb og Lise Bostrup har altså to forskellige holdninger til brug af engelske ord i det danske sprog. Henrik Gottlieb mener, at mange af de engelske ord ikke kunne undlades, og det er ganske få ord på engelsk, der bruges lidt for smart, og Lise Bostrup synes det er irriterende, når der bruges engelsk ord i stedet for danske – og vi danskere alt for ukritisk tager engelske ord til os, hvis de findes på dansk. Foreningen Den Danske Sprogkreds, som Lise Bostrup er formand for, arbejder for at bevare det danske sprog som fundament for dansk kultur og samfund, så derfor er det ikke så mærkeligt, at hun mener, som hun gør. Der er ingen tvivl om, at der er meget identitet i et sprog, og derfor kan Lise Bostrup have noget ret i, at man ikke bare skal bruge engelske ord ukritisk, for så kan bestemte forståelser og forklaringer omkring noget dansk måske godt forsvinde.

Omvendt så kan vi ikke undvære engelske ord, som Henrik Gottlieb skriver, for det danske sprog vil altid blive påvirket af andre dominerende sprog som f.eks. engelsk og dermed udvikle sig. Når nye ting bliver opfundet f.eks. inden for it, er det helt naturligt, at disse ord får et engelsk ord, da verdens lande i dag arbejder tæt sammen, og man har brug for et sprog, som alle forstår. På den måde vil disse engelske ord blive ved med at være engelske.

Margrethe Heidemann Andersen, der er forsker ved Dansk Sprognævn, fortæller at det er svært at vide, hvad der skal til for at få danskerne til at bruge mere danskklingende ord frem for engelsk. Nogle gange lykkes det, og andre gange lykkes det ikke. Men hun fastslår, at danskerne ikke bruger flere engelske ord end andre fra de nordiske lande.

Dermed kan det altså være vanskeligt at vide, hvad man helt praktisk kan eller skal gøre for at gøre det nemmere og mere relevant at bruge danske ord end engelske ord, da det ikke ser ud til, at nogen ved det.

Der er ingen tvivl om, at artiklen *Intet Brexit her: Engelsk invaderer det danske sprog* er velskrevet og henvender sig til folk, som allerede har en vis indsigt i emnet. Der er også mange fagord og begreber i teksten, som kan være svære at forstå, hvis man ikke kender noget til det i forvejen. På den måde kommer teksten til at fremstå som en tekst, der er skrevet af fagpersoner til andre fagpersoner, og der er nok ikke så mange almindelige danskere, som synes, det er så interessant at læse. De tre kilder, der er brugt i artiklen, er alle tre ekspertkilder. De har alle en universitetsuddannelse inden for sprog, og derfor kan man vist godt sige, at de som udgangspunkt har en ret stor faglig indsigt inden for det, de udtaler sig om – altså deres etos er

ret stor og dermed er deres troværdighed ligeledes stor. Det betyder, at vi som læsere stoler på, at det de udtaler sig om i bund og grund er troværdigt.

Der er ingen tvivl om, at det engelske sprog for tiden påvirker det danske sprog rigtig meget, men det påvirker også mange andre landes sprog for tiden. Det er en udvikling som man jo godt kan forsøge at stoppe ved at indføre skrappe regler mod import af udenlandske ord. Men man skal huske på, at sprog altid har udviklet sig, og det altid har udviklet sig i den retning som gav mest mening for sproget, eller sagt på en anden måde, det der var nemmest og mest smart og effektivt. Man bør ikke være så nervøs for, at det danske sprog udvikler sig og dermed ændrer sig, for sådan har det altid været, ellers havde vi jo ikke det sprog, som vi har i dag. Man kan også sige, at ved at bruge nye engelske ord i det danske sprog, så udvider man i realiteten mulighederne for at lave et mere nuanceret sprog.